

MEMO

Onderwerp : Legestarieven Hoofdstuk 2 onder de Omgevingswet
Datum : 29 september 2023
Van : ANG
Opgesteld door : A. Verstraeten namens het JAT
Ontvangers : Gemeente Renkum
Kenmerk : ANG023-0237AV

Inleiding

Op 1 januari 2024 treden de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb) in werking. Dit heeft gevolgen voor onder andere de legesbaten en de daarbij behorende lasten. Als gevolg van de nieuwe wetgeving zullen meer aanvragen vergunningsvrij zijn dan nu het geval is. Daarnaast zal een deel van de werkzaamheden die nodig zijn voor de afhandeling van aanvragen om een omgevingsvergunning activiteit bouwen bij een flink deel van de aanvragen wegvallen, omdat deze werkzaamheden voortaan door marktpartijen dienen te worden uitgevoerd. Nu een deel van het werk niet meer door gemeenten wordt uitgevoerd, kunnen hiervoor ook geen leges meer in rekening worden gebracht. Naar de financiële effecten op de leges van de Wkb is eerder in opdracht van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) al onderzoek gedaan voor de bij die omgevingsdienst aangesloten gemeenten. Hierover is separaat gerapporteerd.

Als gevolg van de nieuwe wetgeving dient voor de leges een nieuwe tarieventabel te worden opgesteld. In deze memo wordt toegelicht hoe de gemeente Renkum dat heeft gedaan.

Aanpak van het project

Door de gewijzigde wetgeving dienen de belastbare feiten onder Titel 2 van de huidige tarieventabel voor het overgrote deel herschreven te worden. Op basis van de huidige tarieventabel leges gemeente Renkum, de VNG modelverordening en de input vanuit de sessies zijn de belastbare feiten met elkaar vormgegeven. Bij de verschillende sessies was tevens een medewerker van de ODRA aangesloten.

Belastbare feiten formuleren

Het project is in een aantal stappen vormgegeven. Als eerste stap is door ANG een vergelijking gemaakt tussen de huidige Wabo onderdelen in de tarieventabel van de gemeente Renkum per 2023 en de VNG modelartikelen onder de Omgevingswet. Deze tabel is vervolgens in een aantal werksessies met vertegenwoordigers van de vakafdelingen beoordeeld. Daarbij zijn keuzes gemaakt over het wel of niet opnemen van belastbare feiten, over het soort tariefstelling, over het wel of niet differentiëren wat de tarieven betreft en op welke manier dan. In deze eerste stap van het project ging het uitsluitend om de tekstuele vormgeving van de tabel.

Van belang is te vermelden dat de VNG model-tarieventabel slechts bedoeld is als handreiking. Het is zeker niet verplicht om de voorgestelde belastbare feiten ongewijzigd en in zijn geheel over te nemen. Van het model mag gerust worden afgeweken. Slechts van belang is dat de belastbare feiten onder de nieuwe wetgeving juridisch stand moeten houden. Daarnaast kunnen er alleen leges in rekening worden gebracht voor een dienst als daarvoor een belastbaar feit met een tarief in de tarieventabel is opgenomen.

Er is in beginsel voor gekozen om het VNG model zoveel als mogelijk te volgen. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Alle belastbare feiten die thans onder de Wabo in de tarieventabel zijn opgenomen, worden ook onder de Omgevingswet opgenomen als daarvoor onder de Omgevingswet nog altijd leges mogen worden geheven. Als de VNG in de modelverordening daarvoor een artikel heeft uitgewerkt, dan is dat artikel van de VNG overgenomen.
2. Er zijn bepaalde belastbare feiten onder de Wabo mogelijk waarvoor onder de Omgevingswet het niet meer mogelijk is om leges te heffen. Zo worden de vergunningen brandveilig gebruik onder de Omgevingswet omgezet naar een melding. Voor meldingen mogen geen leges in rekening worden gebracht, zodat dergelijke artikelen niet meer in de nieuwe tarieventabel terugkeren.
3. In de VNG modelverordening staan ook belastbare feiten waarvoor onder de Wabo ook al wel leges mochten worden geheven, maar die de gemeente Renkum niet in de tarieventabel onder de Wabo waren opgenomen. Dit zijn bestaande mogelijkheden waarvan de gemeente Renkum onder de Wabo al gebruik had kunnen maken, maar dat niet doet. Aangezien het uitgangspunt in het project was om bestaand beleid in beginsel voort te zetten, zijn deze artikelen slechts opgenomen in de nieuwe tabel als dit uitdrukkelijk door de vakafdeling is aangegeven.
4. Tot slot zijn er ook geheel nieuwe belastbare feiten in de modeltarieventabel van de VNG opgenomen. Dit zijn belastbare feiten die onder de Wabo eenvoudigweg niet mogelijk waren. Een goed voorbeeld betreffen de leges voor milieubelastende activiteiten. Dit is geheel nieuw onder de Omgevingswet en hier is ervoor gekozen om deze wel op te nemen.

Waar nodig zijn de belastbare feiten zoals de VNG die had verwoord aangepast aan specifieke wensen vanuit de gemeente Renkum. Het gaat dan, bijvoorbeeld, om het hanteren van een gedifferentieerd tarief waar de VNG uitgaat van een niet-gedifferentieerd tarief. Dergelijke aanpassingen aan de belastbare feiten van het VNG-model vloeien doorgaans voort uit de wens om de huidige opbouw van de belastbare feiten zo veel mogelijk te behouden, wanneer dit niet in strijd is met de nieuwe wetgeving. Een voorbeeld betreft de uitwerking van de omgevingsplanactiviteit (ruimtelijk deel) en de buitenplanse omgevingsplanactiviteit (artikel 2.6).

De keuzes voor het wel of niet opnemen van belastbare feiten, de tekstuele aanpassingen, de vormgeving van de tarieven en grondslagen zijn telkens met afgevaardigden van de diverse betrokken vakafdelingen via meerdere sessies met elkaar afgestemd.

Kostprijzen bepalen

Nadat de belastbare feiten naar wens werden geformuleerd, is gestart met het doen van inschattingen van de aantallen aanvragen per belastbaar feit en de gemiddelde tijdsbesteding per aanvraag om zo een kostprijs per belastbaar feit te kunnen berekenen. Deze input is voornamelijk aangeleverd door de ODRA. Er zijn meerdere sessies gehouden waarin de aangeleverde gegevens zijn besproken, geanalyseerd en waar nodig, rekening houdend met de verwachte impact van de nieuwe wetgeving nog een aantal keer aangepast. Het huidige werkplan van de ODRA is hierbij als uitgangspunt

genomen. Van belang is dat het werkplan van de ODRA wellicht nog wordt aangepast. Dit betekent dat de ingevulde tijdsbesteding van de ODRA nadien nog zal moeten worden herijkt zodat sprake is van een volledige aansluiting tussen het kostendekkendheidsonderzoek en het werkplan van de ODRA.

Een klein deel van de belastbare feiten is geheel nieuw en daarvan zijn dan ook geen realisatieaantallen beschikbaar. Voor deze belastbare feiten is door de vakafdelingen, of door de uitvoeringsinstantie, de ODRA, (bijvoorbeeld ten aanzien van de milieubelastende activiteiten) gegevens beschikbaar gesteld.

Van sommige belastbare feiten is het daarom niet zeker of de ingeschatte tijdsbestedingen valide zijn en hierover is afgesproken dat de werkelijke tijdsbestedingen gemonitord zullen worden zodra hiervoor aanvragen inkomen, zodat de tariefstelling danwel het belastbaar feit kan worden aangepast waar nodig.

Naast de aantallen en tijdsbestedingen (vanuit de ODRA) is ook gekeken naar eventuele begrotingsposten die betrekking hebben op de diensten. Van die begrotingsposten is vervolgens nagegaan of en in welke mate de betreffende lasten toegerekend kunnen worden aan de leges.

Met behulp van de interne inzet (de gemeente Renkum) per aanvraag, het uurtarief van de betreffende medewerker(s), een opslag overhead, de externe inzet (ODRA) en de eventuele toegerekende kosten vanuit de begroting is een kostprijs per dienst berekend.

Wanneer voor elk belastbaar feit een kostprijs per stuk beschikbaar is, kan ook berekend worden wat de totale kosten van alle diensten in het betreffende hoofdstuk 2 van de nieuwe tarieventabel zullen zijn. De volgende stap in het traject was het bepalen van tarieven.

Van kostprijzen naar tarieven

De uitgangspunten bij het komen tot tarieven vanuit kostprijzen kunnen als volgt worden geformuleerd:

- In beginsel dienen de kosten van de legesdiensten 100% terugverdiend te worden via de legestarieven.
- Tegelijkertijd moet de dienstverlening wel aantrekkelijk genoeg blijven en de tarieven mogen daarom niet te hoog worden.
- Er mag gebruik worden gemaakt van kruissubsidiëring.

Naast de uitgangspunten zorgt ook de wetswijziging zelf voor alertheid bij het bepalen van tarieven. Zo dienen aanvragen om een omgevingsvergunning onder de Omgevingswet in de regel binnen 8 weken afgehandeld te worden. Om de termijnen onder de Omgevingswet toch te kunnen halen krijgt het omgevingsoverleg (de voorfase) een prominente plek in het geheel. Het omgevingsoverleg behelst één, of meerdere gesprekken voorafgaand aan een vergunningaanvraag waarin de gemeente samen met de initiatiefnemer en eventuele andere betrokkenen en ketenpartners in beeld brengt wat er allemaal nodig is om het geplande initiatief mogelijk te maken vooruitlopend op de definitieve aanvraag. De initiatiefnemer beschikt na afloop van een omgevingsoverleg over alle informatie die nodig is om op een juiste manier zijn aanvraag in te dienen, waardoor het verlenen van de noodzakelijk omgevingsvergunning met daarbij behorende activiteiten voor de gemeente binnen 8 weken mogelijk zou moeten zijn.

Het moge duidelijk zijn dat het houden van een omgevingsoverleg bij complexere initiatieven zeer gewenst is. Het voeren van deze overleggen is naar verwachting intensief en brengt relatief hoge kosten met zich mee. Het betreft een dienst waarvoor leges in rekening mogen worden gebracht. Om ervoor te zorgen dat initiatiefnemers graag gebruik maken van de omgevingsgesprekken, is dan ook de keuze gemaakt om niet 100% van de kosten ervan in rekening te brengen. Het tarief voor de intaketafel (toets kansrijkheid initiatief) voor categorie 1 aanvragen dekt ongeveer 50% van de kosten en het tarief voor categorie 2 aanvragen dekt ongeveer 41%. Een overleg aan de omgevingstafel dekt tot slot ongeveer 50% van de kosten. Het deel van de lasten dat niet via de tarieven voor de voorfase kan worden terugverdiend, wordt echter door kruissubsidiëring in tarieven voor andere belastbare feiten verwerkt en op die manier 'terugverdiend'.

Kruissubsidiëring is het bewust tegen minder dan kostendekkende tarieven aanbieden van een dienst om vervolgens het 'verlies' op die dienst weer terug te verdienen door tarieven voor andere diensten op een meer dan kostendekkend tarief te bepalen. De gemeente Renkum maakt ook in de huidige tarieventabel onder de Wabo al gebruik van kruissubsidiëring. Zo kent de omgevingsvergunning activiteit bouwen voor bouwwerken met relatief lage bouwkosten legestarieven die minder dan kostendekkend zijn en wordt dit 'verlies' weer afgedekt door meer dan kostendekkende legestarieven voor een omgevingsvergunning activiteit bouwen met hogere bouwkosten. Het is dan ook een voortzetting van de huidige manier van tarieven bepalen.

Uiteindelijk is voor elk belastbaar feit in de nieuwe tarieventabel een beoogd tarief ingevuld door de vakafdelingen. De gemaakte keuzes kunnen als volgt worden samengevat:

- ✓ Legesonderdelen die in beginsel niet wijzigen bij de inwerkintreding van de nieuwe wetgeving krijgen het tarief zoals dat nu ook in de tarieventabel onder de Wabo (per 2023) is opgenomen. Van belang is dat de tarieven 2023 zijn geïndexeerd met 4,15% voor belastingjaar 2024.
- ✓ De bouwtechnische bouwvergunning en de ruimtelijke bouwvergunning samen zijn feitelijk gelijk aan de huidige Wabo omgevingsvergunning activiteit bouwen, met dien verstande dat alleen gevolgklasse 2 en gevolgklasse 3 bouwwerken beide vergunningen nodig zullen hebben. De tarieven voor deze vergunningen zijn zodanig bepaald, dat de leges per initiatief voor deze beide vergunningen onder de Omgevingswet samen gemiddeld ongeveer hetzelfde bedraagt als de te betalen leges onder de Wabo voor de éne omgevingsvergunning.
- ✓ Voor nieuwe legesonderdelen is in de eerste doorrekening een tarief bepaald op 100% van de berekende kostprijs. De gemeente heeft deze tarieven vervolgens handmatig bijgesteld en in lijn gebracht met andere diensten waar zij dat nodig achtte.
- ✓ Bij belastbare feiten waarbij de hoogte van de bouwkosten wordt gebruikt als grondslag voor de bepaling van de leges, zijn de tarieven afhankelijk van elkaar. Het aanvangstarief van een hogere bouwkostencategorie dient minimaal gelijk te zijn aan het maximaal te betalen legesbedrag van de voorliggende categorie, zodat hogere bouwkosten ook daadwerkelijk leiden tot een hoger te betalen legesbedrag.
- ✓ Bij belastbare feiten waarvan de wens is dat hiervan zo veel mogelijk gebruik zou moeten worden gemaakt, is er veelal voor gekozen de tarieven zodanig te bepalen dat die tarieven geen drempel zouden moeten vormen om niet van de betreffende dienst gebruik te maken (bijvoorbeeld het omgevingsoverleg). Vaak betekent dit dat deze tarieven minder dan kostendekkend zijn bepaald. De kosten die niet via de leges voor deze diensten kunnen worden terugverdiend worden via andere tarieven (die dan meer dan kostendekkend zijn bepaald) alsnog terugverdiend.

Kostendekkendheid

Nadat vanuit de kostprijzen tarieven zijn bepaald, volgt uit de calculatie ook de kostendekkendheid van het betreffende hoofdstuk. Met de huidige voorgestelde tarieven en op basis van de ingeschatte verwachte aantallen aanvragen komt de kostendekkendheid van dit hoofdstuk uit op 105% op jaarbasis. Het is van belang hierbij op te merken dat de eis van artikel 229b, lid 1 van de Gemeentewet gaat over de kostendekkendheid van alle belastbare feiten van een verordening als geheel. De totale begrote baten mogen de totale begrote lasten ter zake niet overschrijden. ANG heeft slechts een calculatie uitgevoerd voor het nieuwe Hoofdstuk 2 per 2024 (op jaarbasis). Wenselijk is dan ook dat op het laatst nog een financiële check wordt uitgevoerd.

Aandachtspunten per paragraaf

De nieuwe belastbare feiten van Hoofdstuk 2 van de tarieventabel vallen onder verschillende paragrafen. Hierna wordt elke paragraaf afzonderlijk uitgelicht en worden de belangrijkste aandachtspunten benoemd.

Paragraaf 2.1 Definities

Onder de Omgevingswet zijn veel begripsbepalingen in de wet en aanpalende regelgeving opgenomen. Er wordt dan ook voor de definities van begrippen daarnaar verwezen.

Aan de standaard definities is een afwijkingsbepaling voor wat betreft de bouwkosten toegevoegd. De gemeente Renkum berekent de bouwkosten aan de hand van de bedragen exclusief BTW van de ROEB-lijst. Dit overzicht dient net als voorgaande jaren als bijlage te worden toegevoegd. Opmerking geniet dat de ROEB-lijst 2024 nog niet beschikbaar is.

Mocht meer duidelijkheid zijn omtrent het nieuwe omgevingsoverleg dan is het wenselijk dat de definities nog nader worden aangevuld. In deze definities wordt dan uiteengezet wat een aanvrager mag verwachten van zo'n overleg. Voor het overige zijn over deze paragraaf geen bijzonderheden te vermelden.

Paragraaf 2.2 Voorfase

Hiervoor is al uiteengezet dat het voor complexe initiatieven van belang is voorafgaand aan het indienen van een aanvraag het project te bespreken in een omgevingsoverleg. Doel van die gesprekken is om mogelijke knelpunten in het project te benoemen en op te lossen, zodat de uiteindelijke aanvraag compleet en conform wet- en regelgeving wordt ingediend en binnen de gestelde termijn kan worden afgedaan. Voor zo'n omgevingsoverleg mag de gemeente ook leges heffen en de belastbare feiten hiervoor zijn opgenomen in paragraaf 2.2 van de nieuwe tarieventabel.

De belastbare feiten zijn in samenspraak met vertegenwoordigers van de gemeente en input vanuit de ODRA zodanig vormgegeven dat deze aansluiten bij de beoogde werkprocessen. Hierbij is gekozen voor een generiek toepasbare vorm. Dat wil zeggen dat eenvoudigweg gekozen is voor vaste tarieven per overleg, waarbij per volgende overleg, betreffende categorie 2, het tarief wordt verhoogd. We hebben aansluiting gezocht bij de huidige praktijk. Dit betekent dat een tarief in rekening wordt gebracht voor niet complexe aanvragen betreffende categorie 1 en een hoger tarief van toepassing is voor complexe tarieven betreffende categorie 2. Het is van belang dat deze indeling naar complexiteit in categorie 1 en 2 in 'Bijlage A' nog wordt opgenomen en gelijktijdig met de tarieventabel wordt vastgesteld.

Ook als tijdens de voorfase andere diensten worden uitgevoerd, waarvoor elders in de tarieventabel een tarief is bepaald, worden de leges voor die dienst in rekening gebracht.

Om ervoor te zorgen dat initiatiefnemers zoveel mogelijk gebruik maken van de voorfase (dit is gewenst, omdat anders de verwachting is dat aanvragen niet binnen de wettelijke termijn kunnen worden afgedaan) is ervoor gekozen om slechts een deel van de werkelijke kosten van deze overleggen aan de initiatiefnemers in rekening te brengen en om deze leges bovendien bij het indienen van de definitieve aanvraag gedeeltelijk in mindering te brengen op de leges voor de definitieve omgevingsvergunning (Paragraaf 2.13). De kosten die niet direct vanuit de leges voor de voorfase worden gedekt, worden via kruissubsidiëring over andere diensten alsnog gecompenseerd.

De kostendekkendheid van deze paragraaf op zichzelf beschouwd is begroot op 45%.

Paragraaf 2.3 Bouwactiviteiten

In deze paragraaf is de grootste wijziging als gevolg van de inwerkingtreding van de Wkb en Omgevingswet zichtbaar. Onder de Omgevingswet zijn twee afzonderlijke vergunningen nodig bij een bouwproject als het gaat om een Gevolgklasse 2 of 3 bouwwerk: één voor de bouwtechnische bouwactiviteit ('de bouwtechnische omgevingsvergunning') en één voor de omgevingsplanactiviteit ('de ruimtelijke omgevingsvergunning'). Voor Gevolgklasse 1 bouwwerken is alleen de ruimtelijke omgevingsvergunning aan de orde.¹ Wanneer sprake is van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit worden de leges voor de ruimtelijke omgevingsvergunning bovendien verhoogd.

De tarieven voor de bouwtechnische bouwactiviteit als de omgevingsplanactiviteit hebben een degressieve tariefstructuur waarbij de hoogte van de bouwkosten als grondslag dienen voor de berekening van het legesbedrag. Bij het bepalen van de tarieven is getracht om ervoor te zorgen dat de te betalen leges onder de Omgevingswet als zowel een bouwtechnische vergunning als een ruimtelijke vergunning dient te worden aangevraagd ongeveer gelijk is aan de leges die men onder de Wabo zou betalen. Immers, de huidige Wabo vergunning is onder de Omgevingswet feitelijk in twee delen geknipt.

De tarieven liggen bij projecten met bouwkosten tot € 250.000 bij de bouwtechnische vergunning beneden de 100%. Bij de ruimtelijke vergunningen zijn projecten met bouwkosten vanaf € 25.000 reeds meer dan kostendekkend. Er wordt hiermee gebruik gemaakt van kruissubsidiëring, waarbij de leges die worden ontvangen bij grotere bouwprojecten het tekort bij de kleinere bouwprojecten afdekken. De hoge opbrengst van de bouwactiviteit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat zowel voor de bouwtechnische als voor de ruimtelijke activiteit twee aanvragen van gemiddeld € 12.500.000 worden verwacht. Deze vier aanvragen leveren ongeveer 27% van de totale opbrengst van de bouwactiviteit op.

Voor de situatie dat het een omgevingsplanactiviteit betreft zonder bouwactiviteit die uitsluitend bestaat uit het in stand houden of gebruiken van een bouwwerk is gekozen voor een andere tariefstructuur en daarmee een vast tarief. Voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit is ook een differentiatie doorgevoerd zodat meer recht wordt gedaan aan de verschillende buitenplanse omgevingsplanactiviteiten die zich qua omvang voor kunnen doen. Hierbij is in indeling gemaakt naar drie categorieën bouwsommen.

Net als in eerder uitgevoerde kostendekkendheidsonderzoeken is de BTW van de berekende inzet van de Odra extracomptabel toegerekend aan deze paragraaf. De kostendekkendheid voor de gehele paragraaf komt uit op 156%. Fiscaal juridisch is dat toegestaan.

¹ Op 11 september heeft Minister de Jonge schriftelijke vragen omtrent de Wkb beantwoord aan de Eerste Kamer. Hieruit blijkt dat de Wkb op 1 januari 2024 alleen inwerking zal treden voor nieuwbouw. Voor verbouwactiviteiten zal de Wkb op zijn vroegst pas 1 juli 2024 in werking treden. Zie https://www.eerstekamer.nl/schriftelijke_vraag/inzake_de_inwerkingtreding_van_de

Paragraaf 2.4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed

Deze paragraaf kan in het kort 'de monumentenparagraaf' worden genoemd. Deze paragraaf is binnen de gemeente Renkum niet van toepassing omdat de monumentenactiviteit in de huidige tarieventabel ook niet als legesplichtige activiteit is opgenomen. Wel worden 6 aanvragen voor een omgevingsplanactiviteit betrekking hebben op gemeentelijke, danwel rijksmonumenten verwacht. De kosten die hiermee gepaard gaan, zijn wel meegenomen als kostenpost in de berekening van de kostendekkendheid.

Paragraaf 2.5 Milieubelastende activiteiten

Onder de Omgevingswet wordt het weer mogelijk om leges te heffen voor milieuvergunningen. Ten opzichte van de Wabo regelgeving gaat het nu echter niet om een vergunning per inrichting, maar om een vergunning per Milieubelastende Activiteit (MBA).

De diversificatie in het VNG modeltarieventabel naar soorten MBA's en naar sectoren is niet overgenomen. Mocht na het eerste belastingjaar blijken dat deze opsplitsing wel nodig is, dan kan de tarieventabel in het volgende belastingjaar worden aangepast.

De vergunningverlening wordt uitgevoerd door de ODRA en de tijdsbestedingen zijn op hoofdniveau door de ODRA aangeleverd. Ook de verwachte aanvragen per 2024 zijn door de ODRA ingeschat. Van belang is wel dat de ODRA net zoals bij de overige uitvoeringsdiensten in Nederland nog onvoldoende zicht heeft op de exacte hoeveelheid aanvragen en de exacte hoeveelheid werk die daarmee gemoeid gaat, doordat de systematiek onder de Omgevingswet is veranderd van 1 vergunning per inrichting naar 1 vergunning per Milieubelastende activiteit. De vergunningsplichtige inrichtingen zijn bekend, maar welke milieubelastende activiteiten daar dan plaatsvinden niet. Daarnaast zijn de uitvoeringsdiensten in Nederland niet zeker van de benodigde inzet op deze geheel nieuwe werkzaamheden. Uiteraard is zo goed als mogelijk een inschatting gedaan. Het is echter in het eerste uitvoeringsjaar van belang om de werkelijke aantallen en benodigde inzet goed te monitoren zodat in het volgende belastingjaar waar nodig de inschattingen kunnen worden aangepast.

Per 2024 zijn de tarieven voor deze activiteiten bepaald op de berekende kostprijs van de ODRA. De kostendekkendheid van deze paragraaf bedraagt dan ook 100%.

Paragraaf 2.6 Lozingsactiviteiten

Ook dit onderwerp is nieuw voor gemeenten en uitvoeringsdiensten onder de Omgevingswet. Het betreft een vergunning voor het lozen op oppervlaktewater in beheer bij de gemeente. De gemeente noch de ODRA heeft hier ervaring mee en als gevolg hiervan is een gedegen inschatting gemaakt door de ODRA. Tegelijkertijd is de verwachting dat het zal gaan om slechts enkele aanvragen per jaar. Qua tarief is aansluiting gezocht bij de kostprijs zoals opgegeven door de ODRA. Hiermee is het kostendekkendheidspercentage van deze paragraaf dan ook 100%.

Paragraaf 2.7 Aanlegactiviteiten

Deze paragraaf bevat enkele specifieke aanlegactiviteiten, zoals het aanleggen van een weg of een uitweg/uitrit, die ook onder de Wabo al als aparte belastbare feiten konden worden opgenomen. In deze paragraaf is gekozen om dezelfde belastbare feiten uit de huidige tarieventabel op te nemen. Waar de gemeente in het verleden heeft gekozen om geen belastbaar feit op te nemen is dat ook in de nieuwe tarieventabel niet opgenomen. Een voorbeeld hiervan is de aanvraag tot het aanleggen of veranderen van een weg. Het huidige tarief onder de Wabo voor een aanvraag om een uitweg/inrit was erg laag. Gekozen is om in de nieuwe tarieventabel een tarief van 25% van de kostprijs op te nemen.

De kostendekkendheid van deze paragraaf is 30%.

Paragraaf 2.8 Overige activiteiten

Onder de overige activiteiten vallen de APV-vergunningen voor zover hiervoor een omgevingsvergunning verplicht is, zoals de kapactiviteit. In de meeste gevallen was hiervoor al een belastbaar feit voor opgenomen in de tarieventabel onder de Wabo. In de regel zijn de (leges)tarieven niet kostendekkend. De huidige tarieven voor het kappen van bomen zijn erg laag. De voorgestelde verhoogde tarieven en het ingevoerde maximumtarief zijn afgestemd met de betreffende vakafdeling en goedgekeurd.

In de tarieventabel onder de Omgevingswet is een legestartief voor een omgevingsplanactiviteit reclame en voor de omgevingsplanactiviteit objecten plaatsen op de weg opgenomen. Dit is extra ten opzichte van de huidige tarieventabel.

De totale kostendekkendheid voor deze paragraaf komt derhalve uit op 29%. Voor het overige zijn er geen bijzonderheden te vermelden.

Paragraaf 2.9 Maatwerkvoorschriften

Met een maatwerkvoorschrift kan de gemeente afwijken van algemene regels. Het bevoegd gezag kan met maatwerkvoorschriften bijvoorbeeld: algemene regels nader invullen of aanvullen, eisen opstellen die strenger of minder streng zijn dan de algemene regels, of afwijken van een verbod in algemene regels. Hiervoor kunnen leges in rekening worden gebracht. Van belang is om te vermelden dat als een maatwerkvoorschrift tegelijk met een omgevingsvergunning wordt aangevraagd er meestal de verplichting is om het maatwerk dan in een vergunningvoorschrift op te nemen. Dit maakt dat er in dat geval niet langer sprake is van een maatwerkvoorschrift, maar een vergunningvoorschrift. In dat geval kan er ook geen (extra) leges worden opgelegd voor een maatwerkvoorschrift. Dit is overigens ook in paragraaf 2.1 onder artikel 2.3, lid 5 van de nieuwe tarieventabel opgenomen.

De tarieven zijn bepaald op de kostprijs. Dit laatste betekent dat de kostendekkendheid voor deze paragraaf naar verwachting 100% zal bedragen.

Paragraaf 2.10 Gelijkwaardigheid

In algemene regels staan vaak verplichte maatregelen voor activiteiten. Een gelijkwaardige maatregel is een alternatief voor een verplichte maatregel, waarmee ten minste hetzelfde resultaat wordt bereikt als de verplichte maatregel. Het is aan een initiatiefnemer om voor een gelijkwaardige maatregel te kiezen en de initiatiefnemer dient ook aan te tonen dat de maatregel een gelijkwaardige oplossing is voor de verplichte maatregel. Voor het toetsen of dat (in voldoende mate) het geval is, kan de gemeente leges in rekening brengen. Echter, ook voor de gelijkwaardigheid geldt dat als de gelijkwaardige maatregel onderdeel is van een aanvraag om een omgevingsvergunning, er geen extra leges voor in rekening mogen worden gebracht op grond van artikel 2.3, lid 5 van de tarieventabel. Opmerking geniet dat is gekozen voor een vast tarief voor wat betreft de gelijkwaardige maatregel die betrekking heeft op de milieubelastende activiteit en de 'overige activiteiten'. Er is ervoor gekozen om het artikel voor maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten op 'gereserveerd' te zetten zodat hier geen leges voor kunnen worden geheven.

Verder is gekozen om de kosten die worden gemaakt 100% in rekening te brengen. Dit betekent dat de kostendekkendheid van deze paragraaf altijd 100% zal zijn.

Paragraaf 2.11 Overige tarieven

In deze paragraaf staan belastbare feiten als het verlengen van een tijdelijke omgevingsvergunning bouwen, het wijzigen van een omgevingsvergunning, of van een maatwerkvoorschrift. Daarnaast is in deze paragraaf een tarief opgenomen voor een aanvraag tot het wijzigen van het omgevingsplan en een restartikel voor overige besluiten.

Vanuit de ODRA is opgemerkt dat er een ontwikkeling gaande is voor wat betreft het verlengen van tijdelijke omgevingsvergunningen bouwactiviteit. Zij zien dat dit steeds vaker voorkomt door de ontwikkeling van grote flexprojecten. Voor het wijzigingsplan is aansluiting gezocht bij de bekende begrotingsconstructie.

De kostendekkendheid van deze paragraaf bedraagt 70%. Voor het overige zijn hier geen bijzonderheden te vermelden.

Paragraaf 2.12 Modaliteiten

Modaliteiten zijn extra belastbare feiten die zich kunnen voordoen bij aanvragen op grond van de voorgaande paragrafen en die dan aanvullend in rekening worden gebracht. Hierbij valt te denken aan de achteraf ingediende aanvraag, het beoordelen van onderzoeksrapporten, advies (van gemeenteraad, welstandscommissies, of andere adviezen) en advies met instemming. In veel gevallen zijn de tarieven bepaald op basis van 50% van de kostprijs of 100% van de kostprijs. De tarieven voor de uitgebreide voorbereidingsprocedure zijn een aandachtspunt, in zoverre dat monitoring gewenst is. Voor de adviezen en advies met instemming is gekozen voor een begrotingsconstructie.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

De kostendekkendheid van deze paragraaf bedraagt 70%. Er zijn verder geen bijzonderheden te vermelden.

Paragraaf 2.13 Vermindering

Deze paragraaf bevat een verminderingsregeling voor de kosten van de voorfase wanneer de definitieve aanvraag wordt ingediend. Zoals bij de toelichting op paragraaf 2.2 al is uitgelegd, is het wenselijk dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de voorfase wanneer er sprake is van een complex initiatief zodat dergelijke initiatieven goed voorbereid worden ingediend en de behandeling van de definitieve aanvraag binnen de wettelijk toegestane 8 weken ook werkelijk mogelijk is.

Voor de vermindering is gekozen voor een gedifferentieerd verminderingspercentage. Dit is in zoverre een afwijking van het bestaande beleid. In artikel 2.4.1. van de huidige tarieventabel is namelijk bepaald dat indien de aanvraag om een omgevingsvergunning is voorafgegaan door een aanvraag omgevingsoverleg de leges volledig in mindering worden gebracht indien de definitieve aanvraag wordt ingediend. In de nieuwe tarieventabel is voor de intaketafel categorie 1 en 2 gekozen voor 50% vermindering. Voor elkeen overleg volgende overleg betreffende categorie 2 en voor een overleg aan de omgevingstafel is geen vermindering opgenomen.

De verwachting is dat van de 80 aanvragen om een omgevingsoverleg er 60 uiteindelijk zullen leiden tot een definitieve aanvraag. Bij deze aanvragen worden de betaalde leges uit de voorfase in

minderung gebracht op de te betalen leges voor de definitieve aanvraag. Hiervoor is gekozen omdat wanneer deze vermindering niet zou worden gegeven, het tot gevolg heeft dat dat initiatiefnemers die hun initiatief eerst via de voorfase laten toetsen, uiteindelijk meer leges betalen dan initiatiefnemers die direct hun aanvraag indienen zonder omgevingsoverleg. Aangezien initiatieven die via de voorfase worden behandeld bovendien het risico lopen dat het gehele proces langer dan de maximale 8 weken behandeltijd van een directe aanvraag zal gaan duren is er zonder deze verminderingsregeling eigenlijk minder stimulans om gebruik te maken van de voorfase.

Vanwege het feit dat een groot deel van de baten uit de voorfase (die op zichzelf ook al niet kostendekkend is) op deze manier weer terugvloeien naar de aanvragers, kunnen andere tarieven meer dan kostendekkend worden bepaald (zie bijvoorbeeld de bouwparagraaf).

Paragraaf 2.14 Teruggaaf

In deze paragraaf zijn tarieven opgenomen voor het teruggeven van reeds betaalde leges wanneer er sprake is van zaken als het buiten behandeling stellen, intrekken of weigeren van omgevingsvergunningen.

Het aantal teruggaaf verzoeken is naar verwachting beperkt. De tarieven zijn bepaald op een percentage van de verschuldigde leges. Echter, vooraf is nauwelijks in te schatten tot wat voor teruggaaf bedragen dit zal leiden in absolute bedragen. Hierdoor worden slechts de kosten van de ODRA van deze paragraaf meegenomen in de berekening van de kostendekkendheid en niet de negatieve baten die hiermee gepaard gaan.

Zoals eerder al aangegeven is de totale kostendekkendheid van het hoofdstuk 2, inclusief de teruggaafbedragen en verminderingsregeling op 105% bepaald, wat betekent dat deze bedragen in vanuit de opbrengsten leges worden gefinancierd.

Resumé

De kostendekkendheidsberekening is vormgegeven voor het algehele belastingjaar 2024 en komt voor hoofdstuk 2 uit op een kostendekkendheidspercentage van 105%. Juridisch bezien is dit toegestaan zolang de totale legesverordening qua kostendekkendheid niet uitkomt boven de 100%. Het is daarmee dan ook een belangrijk aandachtspunt.

De tijdbesteding en daarmee de validatie van de inzet van de ODRA betreft een belangrijk aandachtspunt. Het advies is om in gezamenlijkheid en aan de hand van het nieuwe werkprogramma 2024 meer op detail zaken toe te bedelen zodat over en weer meer duidelijkheid wordt gegeven omtrent de inzet per product/dienst.

De calculatie is voltooid op basis van de beschikbare gegevens. Het is noodzakelijk en gewenst om ook bestuurlijk het geheel met elkaar af te stemmen en nader vorm te geven. Op basis van de verkregen input en de gemaakte keuzes kan vervolgens het model op detail niveau weer nader worden aangepast. Met als doel dat de tarieventabel vervolgens tijdig voor 1 januari 2024 bestuurlijk kan worden vastgesteld en worden gepubliceerd. Hierbij dienen zowel 'Bijlage A' als 'Bijlage B' alsmede de ROEB-lijst ook nog worden vastgesteld en gepubliceerd.